

Naziv originala:

John Stack

MASTERS OF THE SEA: Ship of Rome

Copyright © John Stack, 2009

Translation Copyright © 2010 za srpsko izdanje Alnari d.o.o.

ISBN 978-86-7710-488-7

BRODOVI RIMA

DŽON STAK

Preveo Miroslav Bašić Palković

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2010.

Mojoj voljenoj Adrijen

GLAVA I.

Nisko na nebu, sunce se na tren probilo kroz okolnu maglu, osvetivši usamljenu priliku na prednjoj palubi broda *Akvila*. Atik je stajao nepomično, ali ga je iznenadni snop sunca naterao da naglo pogne glavu i da čvrsto sklopi oči pred svetlošću. Instinktivno je podigao ruku, protrljavši oči palcem i kažiprstom u pokušaju da izbriše umor koji je osećao u svakom delu svoga tela. Lagano podigavši glavu, osmotrio je zubato zimsko sunce procenivši da na horizontu sigurno nije bilo duže od jednoga sata, s obzirom na to da su njegovi slabašni zraci tek sada počinjali da rasteruju svojom toplinom morsku sumaglicu koja se prilično zloslutno došunjala prethodne noći, pa je njegova rimska galija i dalje plovila u čvrstom zagrljaju magle.

Akvila, iliti *Orao*, bila je trirema, galija s tri reda vesala kojima je upravljalo dve stotine okovanih robova. Bila je napravljena u novom, katafraktskom stilu, sa zatvorenom prednjom palubom koja je štitila veslače u podnožju, poboljšavajući učinak lađe po lošem vremenu. Kao galija, ona je predstavljala sasvim novu vrstu plovila, vrhunsko dostignuće rimske pomorske tehnologije i zastrašujuće oružje.

Kako je vetar sa obale postao svežiji, nanoseći kapetanu pro hladnu maglu pravo u lice, Atik je blago otvorio usta kako bi izoštrio njuh. Uz položaj koji je zauzeo na čelu trireme, nadolazeći vetar mu je omogućio da dobro razdvoji sve mirise iz okoline, slani vazduh, drveni ugalj koji je tinjao u mangalima i vonj koji se uzdizao od roblja iz potpalublja. Lagani povetarac će im pomoći da prikriju *Akvilu*, lišavajući bilo koju

drugu obližnju lađu prilike da i sama nanjuši dobro poznate mirise jedne rimske galije.

Pošto mu je nakon noćne tame pogled narušila i magla, Atik je rešio da svoj plen pronade prateći zvukove, pre svega tragajući za usaglašenim dobovanjem bubnjeva, koji najavljuju zaveslaje neprijateljske bireme s dva reda robova. Po izveštajima je znao da će galija za kojom su tragali ploviti blizu obale i da će proći pokraj zatona koji je sakrivao *Akvilu* od pogleda iz glavnog rukavca. Magla je sada, kada se sunce podiglo, rimskoj galiji pružala dodatni zaklon, ali ona ipak beše retka, pa je Atik znao da se ne može oslanjati na nju kao što se pre svitanja oslanjao na tamu.

Golemi klinovi u daskama palube najednom stadoše da se tresu dajući mu do znanja da mu se približava neki od legionara, pa se Atik okrenuo, spazivši kako se jedan vojnik pomalja iz magle iza njega. Beše to *hastat*, mladi redov, koji je tek nedavno bio stupio u vojsku te se još nije oprobao u boju. Bio je visok, plećat, s mišicama koje behu nesrazmerno razvijene zbog dugotrajnih vežbanja s *gladijusom*, kratkim mačem rimske pešadije. Na sebi je nosio punu ratnu opremu, a Atik je, i pored činjenice da mu lice beše bezizražajno pod gvozdenom kacigom, ipak zapazio njegovo samopouzdanje.

Legionar se naglo zaustavio na metar i po od njega, te stade u stav mirno. Potom je podigao desnu pesnicu udarivši se njome po grudima, što beše pozdrav kapetanu lađe koji je stajao pred njim. Vojnikovo udaranje pesnicom po verižnjači odjeknu i suviše glasno u jutarnjoj tišini. Mir beše narušen, mir koji im je bio potreban kako bi bili sigurni da niko neće primetiti *Akvilu*. Čim se legionar potpuno ispravio, spreman da se obrati svom nadređenom, Atik ga spremno dočeka.

„Dopuštenje da vam se obratim, kapetane“, izgovori legionar zvonikim glasom. Kao po pravilu, gledao je pravo ispred sebe, ali je naglo spustio pogled kada se kapetan hitro trгнуo prema njemu, sa ubitačnim izrazom lica. Vojnik je pokušao da odreaguje, ali Atikov pokret beše i suviše brz, pa je na usnama osetio kapetanovu šaku.

„Tiše s tim, kurvin sine“, prosikta Atik, „hoćeš da nas sve pobiju?“

Legionar je iznenađeno razrogačio oči, pa je sav zbunjen obuhvatio šakama kapetanov zglob, pokušavajući da popusti pritisak nad svojim ustima. Shvativši da je njegov stisak bio zapovednički, sav se uspaničio,

jer mišići kapetanove ruke behu nalik gvožđu, a sam pritisak potpuno neumoljiv. Atik je malo olabavio svoj stisak, pa legionar zakrklja uvlačeći vazduh u pluća, očiju i dalje ispunjenih jezom, istih onih očiju koje su do pre nekoliko trenutaka pokazivale samopouzdanje. Atik skloni ruku s njega, upozorivši ga pogledom da čuti. Bilo je to upozorenje koje nije morao glasno da izgovara.

„J... j... ja sam samo...“, promuca legionar.

„Smiri se, vojniče“, reče mu Atik, „diši duboko.“

Atik je izgleda tek tada po prvi put primetio koliko je zapravo mlad taj legionar, ne više od nekih osamnaest leta. Septim, centurion u njihovoj mornarici, imao je dvadeset takvih *hastata* pod svojom komandom. Tek pristigli iz kasarni u koje su dospeli pravo iz svojih rimskih porodica, ti su se mladići zdušno prijavili u vojsku u šesnaestoj, kako bi ispunili svoje dužnosti kao rimski građani.

„Centurion...“, otpoče vojnik snebivljivo, „... centurion želi da razgovara s vama.“

„Kaži mu da ne mogu da napustim palubu.“

Vojnik klimnu glavom, kao da bi mu bilo preteško da bilo šta kaže. Polagano se uspravio.

„Razumem, kapetane.“

Ponovo je stao mirno, mada ne onako žustro kao maločas. Krenuo je da mu otpozdravi, ali se zaustavio pre nego što će se lupiti po grudima, ne skidajući pogled sa Atikovih očiju.

„Oprostite mi, kapetane... za ono od maločas...“

„Ne razbijaj glavu oko toga, vojniče, a sada idi da se javiš centurionu.“

Legionar se okrenuo nalevo krug, pa je odmarširao odatle, ali ovoga puta mnogo mekšim korakom. Atik ga je posmatrao kako odlazi, pa se nasmešio u sebi. Još od kada se pre deset meseci ukrcao na *Akvilu*, Septim je pokušavao da nametne svoju volju Atiku. Kao kapetan, Atik beše odgovoran za brod i mornare koji su njime upravljali, dok je Septim bio odgovoran za smanjenu centuriju od šezdeset pomorskih pešadinaca na brodu. Njihovi činovi behu, u svakom pogledu i svakom smislu, jednaki, pa su oba čoveka bila odgovorna za održavanje nepromenjenog stanja između njihova dva položaja. Atik se okrenu, te zauze svoje mesto na pramcu trireme. Instinktivno je proverio pravac svoga broda, zadovoljan što su četiri veslača, dva u pramčanom i dva

u krmenom delu, održavala pravilnu plovidbu trireme. Ponovo je stao sav nepomičan, miran poput stene, usredsredivši sva svoja čula na zadatak pred sobom. Isto onako iznenadno kao što se i pojavio, obalski vetar je sada nestao, oduzimajući *Akvili* onu dodatnu prednost, čime je ponovno rasporedio šanse, ali ovoga puta u prednost njihovog plena.

Septim je stajao uspravno ispred okupljenih članova svoje centurije u krmenom delu glavne palube. Sa svojih stotinu devedeset i pet centimetara visine i sto kilograma težine, predstavljao je zastrašujuću priliku. Centurion je stajao pomalo raširenih nogu, održavajući na taj način ravnotežu na palubi koja se blago ljuljuškala. Desna mu je ruka opušteno stajala na balčaku *gladijusa*, dok je levom bio obgrlio kacigu. Njegove tamnolute italijanske crte lica behu naglašene zamršenom crnom kovrdžavom kosom, zbog čega je većito delovao razbarušeno.

Centurion je stajao tako, potpuno spreman, još od praskozorja, čekajući više od dva sata pod punom ratnom opremom. Septimu čekanje nikada nije mnogo smetalo. Tokom svoje dvanaestogodišnje karijere rimskog pešadinca, razvio je neograničeno strpljenje profesionalnog vojnika. Karijeru je otpočeo nedugo nakon bitke kod Beneventa, kada su rimske legije konačno istrebile vojsku Pira iz Epira, grčkog osvajača koji je poželeo da potčini Rim i proširi svoje carstvo i s druge strane Jadranskog mora. Iako su ranije legije bile raspuštane nakon poduhvata, svirepost i žustrina Pirovog napada ubediše Rimljane da bi morali imati stalnu vojsku, uvežbanu, disciplinovanu i uvek spremnu. Septim je pripadao tom novom soju, soju vojnika od karijere, koji je bio prekaljen kroz bitke i disciplinu, predstavljajući glavni oslonac Republike koja beše u stalnom razvoju.

Prethodne se godine borio u bici kod Agrigenta, u prvoj većoj bici protiv Kartagine, iliti Punske države, na ostrvu Sicilija. Kao pripadnik *principa*, najboljih ratnika u legiji, bio je postavljen u jednu od središnjih *manipula* drugog reda trolinijske, *tripleks acijes*, postrojbe. On je bio *opcije*, drugi po činu nakon centuriona, a nakon što su Kartaginjani savladali prvu liniju *hastata*, on je pomogao da uspostave red, pre nego što će Rimljani preokrenuti tok bitke razbivši prednju liniju Kartaginjana. Potezi koje je toga dana povukao privukli su pažnju glavnog zapovednika, Lucija Postumija Megela, pa je bio nagrađen unapređenjem u čin centuriona.

„Opet sam, naravno“, pomislio je u sebi uz osmeh, posmatrajući kako se onaj legionar vraća s prednjeg dela palube njihove trireme kroz maglu koja se polako već razilazila. Znao je on da Atik neće doći do njega. Pre nego što su ga bili poslali na *Akvilu*, Septim uopšte nije gajio poštovanje prema mornarima. Njegovo prvo iskustvo vezano za more desilo se svega četiri godine ranije, kada su rimske snage u vidu četiri legije, sa oko četiri hiljade ljudi, bile prebačene dereglijama preko Mesinskog moreuza pravo na Siciliju kako bi se suprotstavile Kartaginjanima, koji su predstavljali pretnju po to ostrvo. Beše to prvi put da rimske legije napuštaju kopno, ali ta plovidba je bila samo jedna karika u čitavom lancu kojim su legije proputovale od svojih tabora u okolini Rima do bojnih polja na Siciliji. U njegovim očima, mornari nisu bili ništa drugačiji od čitave gomile ljudi iz podrške koji su opsluživali ratnike u legijama, a njihove lađe za njega behu samo glomazne, neudobne brodurine.

Međutim, *Akvila* beše sasvim drugačija vrsta broda. Pokretala su je jedra, ali i snaga dve stotine robova, i kao takva je mogla da razvije neverovatne brzine i sprovede nezamislive manevre, pravi pastuv u poređenju s teglećom marvom kakvu predstavljahu one prevozne dereglije s kojima se prvi put susreo. Atik se savršeno uklapao sa *Akvilom*. Osećajući se kao kod kuće na palubi svoje lađe, on je posedovao urođenu sposobnost za izvlačenje onog najboljeg, kako iz svoje posade, tako i iz svoga broda. Septimovo poštovanje prema mornarima proisteklo je iz njegovog poštovanja prema Atiku. U dve prethodne prilike kada je *Akvila* stupila u akciju, od kada je Septim bio poslat na nju, kapetan mu je dokazao da je ravan bilo kojem centurionu.

Septim je zapazio kako se legionar kreće tihim korakom po drvenoj palubi, a kada mu je otpozdravio, to ne beše sa onom njegovom uobičajenom žustrinom.

„Pa, vojnice, gde je?“ Septim ga zapita pretećim tonom.

Legionar se snebivao: „Kapetan je rekao da ne može da napušta prednju palubu.“

U zatišju koje je potom nastalo, vojnik je očekivao prekorne reči koje će zasigurno uslediti, pa se pripremio za njih. Septim primeti njegov izraz lica, pa se nasmeja u sebi.

„U redu“, reče centurion kratko, „vрати se na svoj položaj.“

Legionar ga je ponovo pozdravio, te je sa olakšanjem zauzeo svoj položaj u redovima.

„Kvinte“, reče Septim preko ramena, „preuzmi komandu. Ja odoh do kapetana.“

„Razumem, centurione“, odgovori mu njegov *opcije* krećući ka sredini prednjeg reda.

Septim se zaputio ka pramčanoj palubi, prošavši usput pokraj nekoliko članova posade. Oni behu zauzeti poslom još pre svitanja, spremajući lađu za akciju, toliko uvežbano i toliko rutinski da su čitav taj posao obavljali bez komentara i bez izdatih zapovesti. Polagano je prišao kapetanu.

Atik je stajao na samom čelu prednje palube, blago se naginjući preko ograde kao da želi da produži svoj doseg kroz neprobojnu maglu. Blago je pridigao glavu primetivši da mu Septim prilazi, ali se nije okrenuo. Atik beše deset centimetara niži, petnaestak kilograma lakši i godinu dana stariji od centuriona. Bio je grčkoga porekla, budući sin ribara iz okoline Lokride, nekadašnjeg grada države *Magna Grecije*, iliti Velike Grčke, na samom prstu Apeninskog poluostrva, koji je Rim pokorio u prethodnom pokolenju. Atik je pristupio rimskoj mornarici kada je imao četrnaest leta, ne zbog odanosti Rimskoj republici, jer on Rim nikada nije ni video i o njegovoj je demokratiji malo toga znao, već zato što je smatrao da je to krajnje nužno. Poput svih ostalih koji življahu na obalama Jonskog mora, i njegova se porodica plašila neprestanih napada gusara duž celog kalabrijskog primorja. Atik je odbio da živi u takvom strahu, pa je posvetio svoju petnaestogodišnju karijeru lovu na gusare, lovu koji će, po njegovom uverenju, još jednom uroditi plodom upravo ovoga dana.

„Hteo si da porazgovaraš sa mnom?“ reče Atik ne okrećući se.

„Jesam, i zahvaljujem ti što si se tako brzo odazvao“, reče Septim sarkastično. „Nego, gde su ti tvoji gusari? Mislio sam da ih očekujemo još pre više od sat vremena.“

„Ne znam gde su“, uzvratilo mu Atik iznervirano. „Naši su nam izvori javili da njihova birema prolazi ovim delom obale svakog drugog dana pre svitanja.“

„A je li moguće da su ti tvoji *izvori* pogrešili?“

„Nije, životi tih ribara zavise od saznanja o kretanju svih gusara po ovim vodama. Oni nisu pogrešili... ali nešto ipak ne štima. Njihov je brod već trebalo da prođe ovuda.“

„Da ti nisu možda promakli u ovoj magli?“

„Čisto sumnjam... gusarska birema? Da je prošla na samo pola morske milje od nas, čuo bih udaranje njihovog dobošara. Ne... nije još prošla ovuda.“

„A šta ako je plovila pod jedrom?“

„Ne može se ploviti pod jedrom, ne ovako blizu kopna, pogotovo uz ovaj vetar što na mahove duva sa obale.“

Septim uzdahnu. „Pa, šta ćemo sada?“

„Magla se razilazi. Čekaćemo dok se skroz ne digne, pa ćemo izaći iz ovog zatona. Pošto nemamo nijednog čoveka na onom rtu“, pokazao je na ulaz u zaton, „nemamo koga da nas upozori da nam se neko primiče, pa bi nas tu mogli primetiti. Ne smemo da rizikujemo da nas ovde zarobe kao u flašu.“

Kao da je čuo Atikovu zapovest, u magli oko njih otvorio se veliki procep. Septim se taman okrenuo da siđe s prednje palube, kada ga je u mestu zaustavio prizor s pramca. S tačke na kojoj su se nalazili pokraj kalabrijske obale, Mesinski moreuz beše na gotovo pet kilometara daleko, pa je pod plavim nebom mogao videti udaljeno priobalje istočne Sicilije. Međutim, nije ga taj veličanstveni vidik, koji se najednom beše otvorio pred njim, zaustavio tako naglo.

„Eto, sad znamo zbog čega se naš gusarski brod nije pojavio“, promrmlja Atik.

Posred prolaza, udaljene jednu morsku milju pravo nasuprot njima, tri galije trireme lagano su lomile talase prema severu, pravo ka ulazu u moreuz. One behu prethodnica, izviđački brodovi koji su se zloslutno kretali napred poređani u obliku strele i nošeni veslima, u nemogućnosti da upotrebe svoja jedra na mirnom moru unutar moreuza.

„Tako mu bogova“, prošapta Septim, „ko su sad ovi?“

„Kartaginjani! Tirski model, jači od *Akvile*, osmišljen posebno za plovidbe preko mora. Kanda nas je magla taman dovoljno dugo sakrivala.“

No, dok je to izgovarao, Atikov pogled uopšte nije bio uperen ka tim trima lađama. Gledao je dalje prema jugu duž moreuza. Na udaljenosti

od više od dve morske milje iza prethodnice, Atik je mogao da vidi zatamnjene trupove ostalih brodova koji su im se približavali, čitavu jednu flotu predvođenu kvinkveremom, glomaznom galijom s tri reda vesala poput *Akvile*, ali i s gornjim veslima kojima su upravljala po dva čoveka.

Septim je zapazio da se Atik zapiljio, pa se okrenuo na tu stranu, istoga trena uočivši ostalo brodoglavlje.

„Tako mi Jupitera“, reče Septim zapanjeno, „šta misliš koliko ih je?“

„Najmanje pedesetak“, odgovori mu Atik zgrčenog lica kao da se preračunava.

„Pa, šta nam je sada činiti?“ zapita ga Septim, priklanajući se čoveku koji je sada rukovodio njihovim narednim potezom.

Na tren zavlada tajac. Septim je odvojio pogled od nadolazeće flote, pogledavši Atika.

„Pa?“

Atik se okrenu, pogledavši pravo u centuriona.

„Sada ćemo da bežimo.“

Hanibal Giskon, admiral punske flote i vojni zapovednik kartaginskih snaga na Siciliji, beše obazriv čovek. Još od kada je preuzeo vođenje kartaginskog upada na Siciliju pre više od pet godina, uporno se držao stava da bilo koja važnija skupina galija mora imati svoju prethodnicu. Time su bili sigurni da će bilo kakve opasnosti biti otkrivene mnogo pre nego što glavni deo flote naleti na njih. Prethodne večeri, on se prebacio sa svog admiralskog broda, kvinkvereme *Melkart*, na triremu *Elizar* koja je rukovodila operacijama narednoga dana. Zaputili su se ka Panormu na severnoj obali Sicilije, gde je Giskon planirao da proširi svoje snage duž celog priobalja, u pokušaju da blokira sicilijanske luke koje tada behu još u rimskim rukama, kako bi time presekao njihove puteve za dopremanje zaliha s kopna. Kapetan galije je, naravno, ustupio svoju kabinu admiralu: mada je kabina bila udobna, Giskon je imao nemiran san usled nestrpljenja uoči narednoga dana koje mu je stalno strujalo kroz glavu. Trebalo je da prođu kroz ulaz moreuza, gde je Siciliju od kopna razdvajala samo jedna morska milja, tek nešto više od dva kilometra, a koji je predstavljao prirodnu trasu za dopremanje

rimskih zaliha. Kao vođa prethodnice, planirao je da bude jedan od prvih koji će toga dana proliti malo rimske krvi.

Giskon je ustao u samu zoru, zauzevši svoje mesto na prednjem delu *Elizarove* palube. Bio je to dobar osećaj, ponovo biti zapovednik samo jednog broda, trireme, upravo onakvog broda na kakvom je kao kapetan brusio svoje zube i kakav je odlično poznao. Već je bio naredio kapetanu da napravi odstojanje između prethodnice i ostatka flote na normalnoj udaljenosti od jedne do dve morske milje. Zapamtio je kako je kapetan potisnuo u sebi pitanje vezano za njegovu naredbu, ali je, pošto se predomislio, ipak pošao da dâ znak dvema lađama da prate njihov tempo. Kapetan je vrlo dobro poznao admiralovu reputaciju.

Samo godinu dana ranije, kada je bio opkoljen u gradu Agrigentu na jugozapadnoj obali Sicilije, Giskon je nastavio s pružanjem otpora uprkos malim izgledima: iako je celo stanovništvo, zajedno s njegovim vojnicima, umiralo od gladi, a svi pokušaji da dojavе kartaginskoj floti o rimskoj opsadi behu neuspešni. Pokazalo se da je Giskonova istrajnost bila opravdana, jer im je spas na kraju ipak došao, a mada su Kartaginjani izgubili bitku koja je nakon svega usledila, a uz nju i sam grad, priče o Giskonovoj zastrašujućoj reputaciji i ustrajnoj nasrtljivosti proširile su se među kartaginskim vojnicima.

Giskon je proširio odstojanje kako bi svojoj poziciji dao novi stepen opasnosti. Ako bi sada naišli na neprijatelje, floti bi trebalo malčice više vremena da im stigne u pomoć. Hteo je da prvi sukob toga dana što je više moguće bude pravična borba, a ne puki pokolj. I to ne zbog njegovog osećaja časti, jer je Giskon verovao da je čast zaludna vrlina, već iz potrebe da utoli sopstveni apetit za uzbuđenjem u boju. Sve više i više zapovednika višeg čina od njegovog smeštalo ga je u završnicu bitaka umesto u prve redove, pa je prošlo već podosta vremena od kada je osetio onu opojnu krvavu požudu usred borbe, osećaj koji je obožavao i za koji se nadao da će ga osetiti i toga dana.

„Da bežimo...? Kuda ćemo bežati?“ zapita Septim. „Ona tri broda očito nas nisu videla, možda bi bilo bolje da ostanemo tu gde jesmo. Tu i dalje ima podosta maglovitih oblaka, možda će nas jedan od njih ponovo prekriti.“

„Ne, ne možemo sebi priuštiti takav rizik. Magla je i suviše nestalna. Jednom nas je sreća poslužila, lađe iz izvidnice nisu nas primeatile, ali njihova flota sigurno hoće. Nema šanse da pedeset lađa prođe ispred našeg pramca, a da nas niko ne zapazi. Jedina šansa nam je da im umaknemo.“

Okrenuvši se od Septima, viknuo je na drugu stranu broda: „Lucije!“ Za tren oka im se pridružio drugi čovek po činu na *Akvili*. „Lucije, izdaj naredbu glavnom dobošaru, napred uobičajenom brzinom. Čim izađemo iz zatona, naredi im bojnu brzinu. Izvedi sve rezervne veslače iz potpalublja.“ Lucije mu otpozdravi, te ode odatle.

Atik se okrenu ka centurionu: „Septime, trebaće mi desetero tvojih ljudi u potpalublju da pomažu u održavanju reda. Naši veslači možda jesu prikovani lancima za svoja vesla, ali moraju biti poslušni, a treba čuvati i rezervne veslače. Takođe će mi biti potrebni i tvoji marinci na krmenoj palubi – ona punska kopilad sigurno će nas povijati, pa mi treba neko da zaštiti našeg kormilara od kartaginskih strelaca.“ Septim je sišao s prednje palube da izvrši njegove zapovesti.

„Glasniče!“ zapovedi Atik.

Jedan od mornara se istoga trena pojavio pred njim.

„Naredba kormilaru: pravac sever čim izađemo iz zatona. Nek se drži obale.“

Glasnik hitro otrča niz palubu. Atik je osetio kako se galija povija ispod njegovih stopala, čim je dve stotine vesala usaglašeno zaparalo mirnu vodu zatona, pa je *Akvila* najednom oživela pod njim. Za svega minutu, lađa je izašla iz zatona, pa se bacila pravo udesno obišavši rt, kako bi nastavila da plovi paralelno sa obalom. Kao što se Atik i ponadao, nekoliko oblaka magle još je uvek prekrivalo obalu, na mestima gde je razlika u temperaturi između kopna i mora pružala magli dobar oslonac. Njegov kormilar, Gaj, odlično je poznavao ovu obalu, pa će mu uputstva biti potrebna samo tu i tamo duž linije kopna, kako bi mogao da upravlja brodom. Nakon svega četrdesetak metara, *Akvila* se ponovo sakrila pod zaštitni oblak magle, ali je Atiku preostalo jedino da nagađa koliko bi to moglo da potraje. Mada je Septimu kazao kako planira da pretekne kartaginsku prethodnicu, znao je da to neće biti moguće. Jedna lađa ne može preteći preostale tri. Bilo mu je potrebno neko drugo rešenje. A postojalo je samo jedno.

„Glasnič! Naredba kormilaru: čim oplovimo ovaj deo kopna, nek se okrene za tri stepena nalevo.“

Glasnik odmah nestade. Atik je pokušao da proceni njihov položaj u odnosu na prethodnicu. *Akvila* se kretala bojnomo brzinom, a prethodnica uobičajenom. Procenio je da je *Akvila* plovi paralelno s njima... a sada... a sada i ispred njih. Što se magla duže bude držala, to će njihovi izgledi biti veći.

Magla ih je skrivala još neka dva kilometra.

A onda je *Akvila* izletela pravo na sunce, poput pastuva koji istrčava napolje iz tesne štale. Ploveći bojnomo brzinom od sedam čvorova, cepala je talase pred sobom, pa je Atik sa zadovoljstvom opazio da su za ono vreme provedeno pod maglom ukrali čak pet stotina metara kartaginskoj prethodnici. Taman je hteo da se okrene ka krmi svoje galije, kako bi dao znak da se promeni pravac, kada se *Akvila* trznula na pokret Gajeve ruke na kormilu. „Hitar po običaju“, nasmešio se Atik, dok se galija ispravljala u novom pravcu, ploveći dijagonalno preko moreuza. Taj pravac će *Akvilu* dovesti ispred pramac prethodnice na ne više od tri stotine metara, procenio je Atik. Ščepao je ogradu *Akvile*, osećajući pulsiranje svoje lađe dok ju je usaglašeno pomeranje vesala guralo kroz vodu.

„Neka lađa s desne strane... rimska trirema... plovi ka severu.“

Žustrinom koja nije odavala njegove pedeset i dve godine, Giskon potrča do ograde glavnog jarbola, te poče da se penje na njega. Na pola puta do vrha, bacio je pogled kako bi pogledao osmatračnicu koja je gledala pravo na kopno. Sa istog položaja je pogledao prema udaljenoj obali. Sigurnim ritmom, na nekih tristotinak metara ispred njih, rimska trirema se kretala punom brzinom duž obale.

„Rekao bih da se kreće bojnomo brzinom“, viknu osmatrač prema njemu, nakon što je savladao svoje zaprepašćenje činjenicom da se admiral nalazi tačno ispod njega. „Mora da se krila negde pokraj obale, nevidljiva pod maglom...“

Giskon se zagledao u rimsku triremu dva puta, proverivši svoju procenu njenog pravca. Bio je zbunjen. „To nema nikakvog smisla“,

pomislio je, „zašto ne bi išla paralelno sa obalom, zašto bi prepolovila svoje vođstvo?“

Spuzao je dole uz takelažu, pravo na palubu koja se nalazila šest metara ispod njega. Čim je stopalima dotakao palubu, odmerio je dešavanja oko sebe. Njegova je posada unezvereno pripremala palubu za okršaj. Bili su dobri, zapazio je, odlično uvežbani i delotvorni.

Mogao je da vidi kapetana na gornjoj palubi, koji je očito pokušavao da ga pronađe.

„Kapetane!“ doviknu Giskon.

Čovek se okrenu, te se brzim korakom stvori pred njim. „Da, admirale?“

„Šta kažete za tu lađu, kapetane?“

„Rimska, sasvim sigurno, verovatno iz obalske patrola, možda nekih trideset članova posade, sa smanjenom centurijom marinaca. Brza je, sad je baš u bojnoj brzini, i odlično se probija kroz talase. Lakša je od naših galija, možda i nekoliko čvorova brža pod punom brzinom.“

Giskon se pitao da li je kapetan zapazio njen pravac. „Još nešto?“ zapita ga.

„Da, njome upravlja neka budala. Bude li održavao sadašnji pravac, pružiće nam podjednake izgleda da ga uhvatimo.“

Giskon se okrenu od svoga kapetana, osmotrivši još jednom rimsku galiju. Bila je ispred njih, na oko četrdeset stepeni od desne strane njihovog pramca, ali umesto da plovi paralelno s pravcem *Elizara* i da održava vođstvo, plovila je pravcem koji će ih dovesti vrlo blizu *Elizarovog* pramca, na svega tri stotine metara.

„Kapetane, menjajte pravac, dva stepena udesno.“

Kapetan izdade naredbu potrčku koji hitro odjuri ka kormilaru na krmi njihove lađe. Brod je blago izmenio svoj pravac, pa Giskon zadovoljno klimnu glavom, čim je primetio da su i druge dve trireme istoga trena odgovorile na njegova uputstva. Ponovo se okrenuo da pogleda ispred sebe. Kapetan je oko jedne stvari bio u pravu – taj Rimljanin zaista beše budala, ali je pogrešio u vezi s drugom stvari: njihovi izgledi da ih uhvate behu mnogo povoljniji, a ne podjednaki.

„Da pojurimo bojnom brzinom, admirale?“

Giskon isprva nije ni čuo njegovo pitanje. Sva su mu čula bila usredsređena na rimsku galiju, koja sada beše s desne strane na četiri stotine

metara ispred njih. „Ma, njemu sada već mora biti jasno da ruši svoju prednost svakim novim zaveslajem“, pomislio je. „Gde li se to zaputio?“

„Da povećam brzinu?“ zapita ga kapetan ponovo.

„Šta?“ odgovori Giskon iznervirano dok je u glavi vrteo kapetanove reči koje je čuo, ali ih nije registrovao, dopustivši im da se ponovo formiraju u njegovoj glavi.

„Ne, održavaj ovaj pravac i ovu brzinu. Ubrzamo li, Rimljani bi mogli izmeniti pravac, pa bi jurnuli ispred nas, bežeći nam svakim narednim zaveslajem. Dopustićemo mu da skрати svoju prednost kada sam to bude želeo. A onda je naš.“

Septim je pošao ka gornjoj palubi. Primetio je izmenu pravca kada su izronili iz magle, pa se odmah uzbunio. Šta to kog vruga radi taj Atik? Verovao je on kapetanu, ali mu se ovaj novi pravac činio sumanutim. Atiku se na gornjoj palubi pridružio Lucije, i njih dvojica su vodili neki vrlo dubok razgovor. Drugi po činu na brodu beše deset godina stariji od Atika. Bio je nizak, ali snažan, čvrste i vrlo stabilne građe. Celoga je života bio mornar, i takođe je poticao sa obala Kalabrije. Bio je poznat kao strogi poklonik discipline, ali je bio pravičan, pa je cela posada poštovala njegovo mišljenje, a Atik pogotovo. Razgovarajući sa svojim kapetanom, povremeno bi pokazivao prema udaljenoj obali s druge strane moreuza.

„Tamo“, začu ga Septim dok im je prilazio, „na oko dva stepena s desne strane broda, možete videti ogromne valove.“

„Da, i ja sam na to mislio. Lucije, preuzmi komandu za krmom. Neka Gaj prati moje znakove kada Kartaginjani budu iza nas. Postaraj se da ne skida pogled s mene. Izmene pravca moraju biti trenutne.“

„Razumem, kapetane“, reče Lucije projurivši pokraj centuriona koji im je upravo prilazio.

„Jesi li rasporedio svoje ljude, Septime? Ne zaboravi da, čim se Kartaginjani budu našli iza nas, možeš očekivati napade njihovih strelaca. Od najvećeg je značaja da moj kormilar ostane usredsređen na svoj posao, ne smem dopustiti da brine da li će neka strela završiti u njegovim plećima.“

„Sve sam ih rasporedio, ali čemu ova promena pravca, Atiče? Prepolovili smo vođstvo.“

Atik mu nije odmah odgovorio. Pogledao je unazad u galije koje su im se približavale, na dva stepena s leve strane krme i na nešto više od tri stotine metara iza njih. Za samo par sekundi ploviće im tačno za repom.

„Septime, ne možemo prosto bežati, uhvatiće nas pre nego što dopremo do ulaza u moreuz. Jedna lađa ne može pobeći od tri.“

„Zašto kog vraga ne bi mogla? To su sve trireme, siguran sam da možemo odgovoriti na svaki njihov zaveslaj. Video sam kako upravljaš svojim robljem u potpalublju. Svi su tvoji ljudi u kondiciji. Uz onu tvoju rezervu od četrdeset veslača, mogli bi da održavaju bojnu brzinu bar još sat vremena. Kartaginjanima nikako neće poći za rukom da smanje razdaljinu od pet stotina metara pre nego što stignemo do ulaza u moreuz.“

Atik odmahnu glavom. „Razmisli bolje. Da si jedan od tri čoveka koji jure nekog četvrtog, a svi poseduju istu izdržljivost, kako bi ulovio svoj plen?“

Septim je porazmislio par trenutaka. Okrenuo se prema trima galijama tačno iza njih. Jedna je išla napred, dok su je druge dve pratile s levog i desnog boka. Pratile su svaki zaveslaj glavne lađe, krećući se kao jedna galija. Ali nisu one jedna galija, pomisli Septim. Već tri. Zapovednik prethodnice nije morao da navodi svoje brodovlje istim ritmom. Oni bi čak i sa dvema galijama brojčano nadvladali *Akvilu*, obezbedivši svoju pobedu. Ali mogli su da žrtvuju jedan od svojih brodova.

„Ne možemo im uteći“, reče Septim naglas. „Žrtvovaće jedan od svojih brodova kako bi nas ulovili.“

Atik klimnu glavom, ne skidajući pogled sa svojih kartaginskih lovacu. Sada su plovili pravo iza njihove krme. Na svega tri stotine metara.

„Septime, skloni se s prednje palube, potreban mi je čist vidik prema krmi.“

Septim je oklevao, mučen još jednim pitanjem: „Pa, ako im ne možemo uteći, koji je onda naš plan?“

„Moramo da ujednačimo izgled“, odgovori mu Atik, usmerivši svu svoju pažnju na pravac ispred sebe, „i zato ću upraviti *Akvilu* između Scile i Haribde, između stene i vrtloga.“